

Hajnal Zsolt*

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet közvetítő szolgáltatókra vonatkozó új kötelezettségeiről, felelősségéről

Abstract: The aim of the European legislator was to establish the DSA and DMA to ensure effective action to protect and improve the functioning of the internal market so that providers of intermediary services address illegal content, online information and other named societal risks with due diligence requirements. The aim of the study is to present the new rules on the liability of intermediary service providers under the DSA. In the course of the research, I would like to illustrate the wide-ranging regulation of the liability of intermediary service providers and the case law of the courts of the European Union and Member States through the example of online platforms and online marketplaces selected from a wide range of intermediary services, through the light and the expectation of a high level of consumer protection.

I. Bevezetés

Az Európai Unió Alapszerződésén túl a 2000-ben elfogadott elektronikus kereskedelemről szóló irányelv¹ alkotta a digitális szolgáltatásokra vonatkozó szabályozási keretrendszer magját, biztosítva a digitális szolgáltatásokhoz történő hozzáférést a belső piacon és lefektetve a szolgáltatókra vonatkozó alapvető kötelezettségeket. Az azóta eltelt időben a digitalizáció fémjelezte az európai és a világ kereskedelmének és fogyasztói társadalmának változását is. A digitalizáció mindennapjaink részévé vált, megváltoztatva a vásárlási szokásainkat, új vásárlási formák, új típusú termékek és egyúttal új kockázatok és új kihívások elé állítva a fogyasztókat, a jogalkalmazókat és a jogalkotókat is egyaránt. A digitális kommunikációt lehetővé tevő eszközök segítségével új innovatív üzleti modellek és szolgáltatások tették lehetővé a fogyasztók számára, hogy a kereskedőkkel, távollevők között, országokon átnyúló módon lépjenek kapcsolatba, osszanak meg információkat, vegyenek részt ügyletekben.

A piaci kihívásokra válaszul az Európai Bizottság a fogyasztói jogokról szóló irányelv elfogadását, valamint a *Common European Sales Law* javaslat² elutasítását követően láthatott hozzá a fogyasztóvédelmi joganyag második felülvizsgálatához. Az Európai Bizottság 2015-ben nyilvánosságra hozott „Európai digitális egységes piaci stratégia” elnevezésű közleménye a digitális egységes piac alapjainak megteremtését vetítette előre.³ Annak érdekében, hogy a tagállamok a digitalizáció nyújtotta lehetőségeket jobban kihasználhassák, Európa egységes digitális piacának megalkotására lesz szükség.⁴ Az Európai Bizottság értelmezésében a digitális

* A szerző a Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar egyetemi docense, Email: hajnal.zsolt@law.unideb.hu; A tanulmány a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatói Ösztöndíj támogatásával készült.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól, OJ L 178, 17.7.2000, p. 1–16, Átültette a magyar jogba: 2001. évi CVIII. törvény az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről

² Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a közös európai adásvételi jogról COM/2011/0635 végleges - 2011/0284 (COD)

³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Európai digitális egységes piaci stratégia (COM(2015) 192 final, 2015.5.6.) (a továbbiakban: Digitális egységes piaci stratégia) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0192>

⁴ A Bizottság szerint „A digitális egységes piac olyan piac, amelyben biztosított az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása, és ahol az egyének és vállalkozások akadálymentesen, a fogyasztó- és adatvédelmi szabályok messzemenő betartása és tisztességes versenyfeltételek mellett végezhetik internetes

egységes piac olyan piac, amelyben biztosított az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása, és ahol az egyének és vállalkozások akadálymentesen, a fogyasztó- és adatvédelmi szabályok messzemenő betartása és tisztességes versenyfeltételek mellett végezhetik internetes tevékenységeiket.⁵ A Bizottság 2020-ban közzétett „*Európa digitális jövőjének megtervezése*” című stratégiájában⁶, a digitális szolgáltatásokra Uniószerre alkalmazandó szabályok megerősítését és korszerűsítését, valamint az online platformok szerepének és felelősségének egyértelműsítését, valamint a jogellenes tartalmak terjesztése elleni küzdelmet tűzte ki célul.⁷ Végül 2022. őszén elfogadták a digitális szolgáltatásokról szóló Európai Parlament és a Tanács 2022/2065 rendeletét (a továbbiakban DSA) valamint a digitális piacokról szóló Európai Parlament és a Tanács 2022/1925 rendeletét (a továbbiakban DMA). Az európai jogalkotó célja a belső piac működésének védelme és javítása céljából egy egységes és hatékony fellépés biztosítása volt annak érdekében, hogy a közvetítő szolgáltatók kellő gondossági követelmények betartása mellett kezeljék a jogellenes tartalmakat, az online információt és más nevesített társadalmi kockázatokat. A DSA egyik alapvető célkitűzése annak elérése, hogy ami az offline világban jogellenesnek tekinthető, az ugyanolyan módon tekintsük az online világban is jogellenesnek.

A tanulmány célja a közvetítő szolgáltatók felelősségére vonatkozó új szabályok ismertetése a DSA alapján. A kutatás során a közvetítő szolgáltatások széles köréből kiválasztott online platformok és online piacok példáján, a fogyasztóvédelem magas szintjének elvárásán keresztül kívánom szemléltetni a közvetítő szolgáltatók felelősségének szerteágazó szabályozását, az Európai Unió és tagállami bíróságok joggyakorlatát.

II. A közvetítő szolgáltatókra vonatkozó szabályozási keretrendszer

1. A DSA hatálya, alapvető fogalmai

1.1 Közvetítő szolgáltatók

A DSA az információs társadalom egyes olyan szolgáltatásait nyújtó szolgáltatókra alkalmazandó, amelyek térítés ellenében, távolról elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtanak szolgáltatásokat. A DSA általában a közvetítő szolgáltatókra vonatkozik, amely a digitális piaci szereplők széles körét jelenti, amelyeket az általuk nyújtott szolgáltatás típusai szerint "egyszerű továbbítási" szolgáltatást (pl. internetszolgáltatók), "gyorsítótárazási" szolgáltatást (pl. tartalomelosztó hálózatok, amelyek csak korlátozott ideig tárolnak adatokat), tárhelyszolgáltatást (pl. felhő vagy webtárhely) végző szolgáltatóként kategorizál a DSA.

A fentiekben túl a tárhelyszolgáltatók kategóriáján belül a DSA külön nevesíti az online platformokat (például közösségi hálózatok, online piacok, alkalmazás-áruházak, valamint online utazási és szállásadási weboldalak), a nagyon nagy online platformokat (amelyek több mint 45 millió aktív havi felhasználóval rendelkeznek az EU-ban, és amelyeket a Bizottság ilyenként jelölt meg) ("VLOP-ok"); és nagyon nagy online keresőprogramokat (amelyek havi több mint 45 millió aktív felhasználóval rendelkeznek az EU-ban, és amelyeket a Bizottság ilyenként jelöl meg) ("VLOSE-k").

tevékenységeiket. A digitális egységes piac megvalósítása révén Európa megtarthatja a digitális gazdaságban elfoglalt vezető pozícióját, elősegítve az európai vállalkozások globális növekedését.” Digitális egységes piac stratégia: 1. o.

⁵ ANGYAL Zoltán: Úton a digitális egységes piac felé, Miskolci Jogi Szemle, 15. évf, 2020/3. különszám, 6.

⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Európa digitális jövőjének megtervezése (COM(2020) 67 final, 2020.2.19.) (a továbbiakban: Európa digitális jövője stratégia)

⁷ Európa digitális jövője stratégia: 10-14. o.

1.2. Online platform

Az online platformokat ebből adódóan olyan tárhelyszolgáltatóként határozzuk meg, amelyek

- a szolgáltatás igénybe vevői által rendelkezésre bocsátott információkat a szolgáltatás igénybe vevői kérésére nemcsak tárolják,
- hanem az igénybe vevők kérésére nyilvánosan terjesztik is.

A DSA Preambulum 24. pontja szerint az online platformnak minősítés megköveteli azt, hogy az információk nyilvános terjesztés, ne csak egy elhanyagolható kisebb, kiegészítő funkciója legyen a főszolgáltatásnak. A DSA rendelet értelmében a közösségi háló esetében a hozzászólások tárolását online platform-szolgáltatásnak kell tekinteni, amennyiben egyértelmű, hogy az a kínált szolgáltatásnak nem kisebb eleme, míg a felhőszolgáltatás vagy az internetes tárhely-szolgáltatás nem tekinthető online platformnak, amennyiben bizonyos információk nyilvános terjesztése az ilyen szolgáltatások kisebb és kiegészítő elemének vagy kisebb funkcionalitásának minősül. Az Európai Parlament Kutatási Szolgálatának tanulmányában az online platformokat olyan gazdálkodó egységekként határozza meg őket, amelyek digitális szolgáltatásokat kínálnak a felhasználóknak, kétoldalú vagy többoldalú piaci üzleti modellként működnek vagy működtethetők és lehetővé teszik a piac különböző szereplői közötti interakció általános megkönnyítését, még akkor is, ha nincs közöttük közvetlen kölcsönhatás⁸

1.3 Online piactér

A DSA az online platformokon belül speciális kötelezettségek előírása végett külön alkategóriát alkotott az olyan online platformot üzemeltető szolgáltatókra, amelyek lehetővé teszik a fogyasztók számára, hogy távollevők közötti szerződéseket kössenek a kereskedőkkel. Ez megfeleltethető az Omnibus irányelvben⁹ szereplő online piac fogalomnak és a szakirodalomban *online piactérként* használt kategóriának is. A tanulmányban a továbbiakban az online piactér elnevezést használjuk. Az Omnibus irányelv a fogyasztói jogokról szóló irányelv módosításával hatálya alá vonta az online piacokat is, amelyet olyan szolgáltatásként definiál, amely a kereskedő által vagy a kereskedő nevében működtetett szoftvert, többek között weboldalt, valamely weboldal egy részét vagy valamely alkalmazást alkalmaz, és amelynek révén a fogyasztók távollevők közötti szerződést köthetnek más kereskedőkkel vagy fogyasztókkal. Az OECD az online piactereket olyan digitális platformnak definiálja, amely összehozza a fogyasztási cikkek vevőit és harmadik fél eladóit, és megkönnyíti az ilyen szerződések teljesítését.¹⁰

2. A szabályozási keretrendszer

A közvetítő szolgáltatókra, online platformokra a DSA és DMA rendeleteken kívül számos európai és hazai jogszabály is alkalmazandó, melyet kiegészítenek ágazati *soft law* szabályok, nemzeti és európai bírósági joggyakorlatok, a piaci szereplők és kormányok közötti megállapodások, önszabályozási megoldások. A szabályozás sajátosságaiból, az eltérő tagállami joggyakorlatból, valamint a minimális jogharmonizációt előíró jogszabályok jellegéből adódóan a szabályozásra a széttöredezettség volt jellemző. Mindez azzal a következménnyel jár, hogy a piaci szereplők gyakran kénytelenek határokon átívelő, több

⁸ EPRS European Parliamentary Research Service, Scientific Foresight Unit (STOA) PE 656.318, Liability of online platforms - Study Panel for the Future of Science and Technology, February 2021. 11.o.

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2019/2161 irányelve (2019. november 27.) a 93/13/EKG tanácsi irányelvnek, valamint a 98/6/EK, a 2005/29/EK és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és korszerűsítése tekintetében történő módosításáról, OJ L 328, 18.12.2019, p. 7–28

¹⁰ OECD: "The role of online marketplaces in protecting and empowering consumers: Country and business survey findings", OECD Digital Economy Papers, No. 329, OECD Publishing, Paris, 2022.
<https://doi.org/10.1787/9d8cc586-en>. 6. o.

országot vagy régiót lefedő tevékenységük végzése során több különböző jogrendszer által támasztott igényeket, elvárásokat figyelembe venni, amely az áruk és a szolgáltatások szabad áramlásának akadályául szolgál a belső piacon.¹¹

A jelenleg hatályos uniós keretrendszer leginkább azok tárgyi hatálya, a védendő értékek alapján csoportosítható:

Jogi szabályozása alapját képezi a minden információs társadalmi összefüggő szolgáltatás nyújtásának alapvető feltételeit szabályozó elektronikus kereskedelemről szóló irányelv, amely a megteremtette az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás nyújtójának korlátozott felelősségét (*safe harbour szabály*), továbbá együttműködési és intézkedési kötelezettségeit is, lehetővé téve az online kereskedelem térhódítását. Ezentúl tartalmazza a webshopokon keresztül kötött távollevők közötti szerződések technológiaspecifikus szabályait is.

A média szabályozáshoz kapcsolódóan az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv¹² tartalmaz rendelkezéseket. A 2018/1808 irányelv módosította és kiterjesztette az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvet a digitális egységes piacra vonatkozó stratégia részeként a videómegosztó platformokra, valamint bizonyos közösségimédia-szolgáltatások révén megosztott audiovizuális tartalmakra is. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv ugyan bevonja a videómegosztó platformokat a hatálya alá, kiterjesztve rájuk a kiskorúak védelmét és a gyűlöletre és erőszakra uszító tartalmak tilalmát biztosító rendelkezések hatályát, viszont figyelembe veszi azt is, hogy a videómegosztó platformok korlátozottan tudják felügyelni azokat a hirdetéseket, amelyeket nem ők értékesítenek vagy tesznek közzé.

Az online kalózkodással és a szerző- szellemi tulajdonjogok megsértésével szembeni fellépés körében az online tartalommesztő szolgáltatók felelősségére vonatkozó alapvető szabályokat többek között a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról szóló irányelv tartalmazza¹³, amelyhez további önszabályozási eszközök is kapcsolódnak a hamisított áruk értékesítéséről és az online hirdetésekről és szellemi tulajdonról¹⁴.

A gyermekek védelmére vonatkozóan a gyerekek szexuális bántalmazása, kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló irányelv¹⁵ általános kötelezettségeket ró a tagállamokra, anélkül, hogy az online platformokra különös kötelezettségeket tartalmaznának. míg az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv a videómegosztó platformokkal szemben állapít meg ilyen irányú kötelezettséget.

¹¹ Comission Staff Working Document Impact Assesment Report PROPOSAL FOR A REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on a Single Market For Digital Services (Digital Services Act) and amending Directive 2000/31/E (SWD 2020 348 final) (a továbbiakban: DSA hatásvizsgálat) 23-25.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 2010/13/EU irányelve (2010. március 10.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) (HL L 95., 2010.4.15., 1–24. o.) Átültette a magyar jogba: 2020. évi XXIV. törvénnyel az Elektronikus kereskedelemről szóló törvény rendelkezési közé a videómegosztó platformokra vonatkozó rendelkezéseket.

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg.) OJ L 130, 17.5.2019, p. 92–125; A 2017/1128/EU rendelet az online tartalomszolgáltatásoknak a belső piacon való, határokon átnyúló hordozhatóságáról (HL L 168., (2017.6.30., 1–11. o.) („a hordozhatósági rendelet”); Az Európai Parlament és a Tanács 2001/29/EK irányelve (2001. május 22.) az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról OJ L 167, 22.6.2001, p. 10–19;

¹⁴ Memorandum of understanding on online advertising and intellectual property, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/30226/attachments/1/translations/en/renditions/native>; Memorandum of understanding on the sale of counterfeit goods on the internet (Megállapodás a hamisított áruk internetes értékesítéséről) <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/43321/attachments/2/translations/en/renditions/native>

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU irányelve (2011. december 13.) a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról HL L 335., 2011.12.17., 1–14.

Az online gyűlöletbeszéddel szembeni fellépés alapjául a tagállamokra kötelezettségeket telepítő Tanácsi kerethatározat¹⁶, és az online videómegosztó platformokra speciális kötelezettségeket megállapító audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv tartalmaz rendelkezéseket, amelyet egy magatartási kódex is kiegészít¹⁷.

Az új európai termékbiztonsági szabályozás tekintetében az online piacteret üzemeltető szolgáltatók a szabályozás kötelezettjeivé váltak a nem biztonságos termékekkel szembeni küzdelemben. Amennyiben egy hibás termék gyártójának, importőrének tekinthetők (pl. az Amazon a Kindle márkájú saját e-book olvasójával kapcsolatban) a hibás termék által okozott kárért a termékfelelősségi irányelv alapján is.¹⁸ Bár az EU piacfelügyeleti rendelete¹⁹ kifejezett szabályokat nem tartalmazott korábban az online platformokra vonatkozóan, 2023. május 10-én elfogadott új, általános termékbiztonságról szóló rendelet²⁰ a DSA rendelettel összhangban megteremti az online piacteret üzemeltető vállalkozások felelősségét és kötelezettségeit is a termékek biztonságával kapcsolatban.

A platform és vállalkozás közötti szerződéses jogviszonyokra (P2B) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1150 számú, az online közvetítő szolgáltatások üzleti felhasználói tekintetében alkalmazandó tisztességes és átlátható feltételek előmozdításáról szóló rendelete²¹ alkalmazandó, amely minimális standardokat fektet le annak érdekében, hogy az online platformok az üzleti felhasználókat tisztességes és átlátható módon kezeljék. A jogszabály abból a felismerésből indul ki, hogy a kkv szektor az online tevékenységét a jövőben nem webshopokon keresztül, hanem online piactereken keresztül fogja folytatni, így garanciális minimumstandardok nélkül könnyen kiszolgáltatott, függő helyzetbe kerülne.

A fogyasztó és vállalkozás (B2C) közötti jogviszonyokra az általános európai és tagállami fogyasztóvédelmi magánjog és eljárásjog szabályait kell alkalmazni. A vállalkozások kereskedelmi kommunikációjára a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelvben²² foglaltakat, a vállalkozás és fogyasztó között kötött szerződésre a fogyasztói jogokról szóló irányelv²³, valamint az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv szabályait alkalmazzuk.

A fogyasztó és fogyasztó (C2C) között létrejött jogviszonyokra a tagállam magánjogi szabályait kell alkalmazni.

¹⁶ A Tanács 2008/913/IB kerethatározata (2008. november 28.) a rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemlről [Hivatalos Lap L 328., 2008.12.6.].

¹⁷ A Jogellenes online gyűlöletbeszéddel szembeni fellépést szolgáló magatartási kódex, https://commission.europa.eu/document/download/551c44da-baae-4692-9e7d-52d20c04e0e2_hu

¹⁸ A Tanács irányelve (1985. július 25.) a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről HL L 210., 1985.8.7., 29–33. o.

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1020 rendelete (2019. június 20.) a piacfelügyeletről és a termékek megfelelőségéről, valamint a 2004/42/EK irányelv, továbbá a 765/2008/EK és a 305/2011/EU rendelet módosításáról (HL L 169., 2019.6.25., 1–44. o.)

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) rendelete (2023. május 10.) az általános termékbiztonságról, az 1025/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és az (EU) 2020/1828 európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 2001/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 87/357/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről, HL L 135., 2023.5.23., 1–51. o.

²¹ HL L 186., 2019.7.11., 57-79. o.

²² Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról HL L 149., 2005.6.11., 22–39. o.

²³ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve (2011. október 25.) a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről, HL L 304., 2011.11.22., 64–88. o.

III. Az online piacterekkel kapcsolatos fogyasztóvédelmi kihívások és jogalkalmazói válaszok

1. A felek minősítése

Az online platformok egyik jellegzetessége, hogy a vállalkozásokat és a fogyasztókat minden lehetséges relációban képes egymással összekötni és tranzakcióikat elősegíteni, így vállalkozások egymás közötti (B2B), fogyasztók egymás közötti (C2C), illetve fogyasztó és vállalkozás közötti ügyletekről is beszélhetünk. A fogyasztóvédelmi szempontú megközelítés kizárólag fogyasztó és vállalkozás közötti relációban releváns, így a felek minősítése elkerülhetetlen. Az Európai Bíróság kimunkált esetjoggal rendelkezik a fogyasztóként történő minősítés témakörében, melyek közül számos esetben kifejezetten online térben tevékenykedő fogyasztók attribútumait vizsgálta. A C-774/19 számú *Personal Exchange International Limited*²⁴ ügyben a vállalkozás az rendszeres jövedelmet szerző online pókerjátékos professzionális ismeretei alapján kívánta elérni, hogy ne lehessen gyengébb félként, fogyasztóként figyelembe venni. A Bíróság ítéletében a 44/2001 rendelet²⁵ 15. cikkének (1) bekezdését értelmezve oly módon foglalt állást, hogy egy póker játékkal kapcsolatban, amely magában foglalja a nyeresé esélyét és a befektetett összegek elvesztésének a kockázatát is, nem célja a rendeletnek, hogy a joghatóságot a megnyert vagy éppen elvesztett összeg függvényében határozzák meg. Az Európai Bíróság C 498/16. sz *Schrems*²⁶ ügyben hozott ítéletben a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy egy magán Facebook fiók felhasználó nem veszíti el a „fogyasztói” minőségét, ha könyveket publikál és ad el, akár díjazás ellenében is előadásokat tart, honlapokat üzemeltet, adományokat gyűjt és a fogyasztók jogérvényesítését és önszerveződését segíti. A *Kamenova*²⁷ ügyben egyébként egy online platformon egyidejűleg nyolc hirdetést közzétevő felhasználó kereskedői minősítésével kapcsolatban határozta meg az Európai Bíróság nem kimerítő jelleggel azokat a szempontokat, amelyeket esetről-esetre mérlegelve kereskedői minőséget meg lehet állapítani.

A fogyasztóvédelmi jogszabályok jogosultjaival kapcsolatban bővelkedik az európai joggyakorlat, addig a kereskedővé minősítéssel kapcsolatban annál kevesebb döntéssel találkozunk. A probléma a digitális piacon leginkább abból adódik, hogy például az online piacterek minden típusú vevőt és eladót képesek összekötni egymással, ugyanakkor az eladók vállalkozásként történő minősítése eltérő jogszabályi kötelezettség nélkül önkéntes bevalláson alapul. Mindez persze azt is jelenti, hogy az online piacterek alkalmasak arra, hogy eladók üzletszerű gazdasági tevékenységet folytassanak vállalkozóvá válás nélkül. Mindezen ügyletek így kikerülnek a fogyasztóvédelmi jog alkalmazási köréből is. Az Omnibus irányelv 6a cikk (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az online platformok pusztán azt kötelesek biztosítani, hogy az eladó minősége beazonosítható legyen, valamint tájékoztatást a platform és a kereskedő közötti felelősség megosztásáról, a fogyasztóvédelmi szabályok alkalmazhatóságának hiányáról, ha az eladó nem kereskedői minőségében jár el, a harmadik fél önkéntes adatszolgáltatása alapján. Nem kötelesek ugyanakkor arra, hogy vizsgálják a fogyasztóként regisztrált eladó vállalkozói minőségét az eladott termékek számának, éves forgalmának fényében.

Az amerikai törvényhozás INFORM törvénye jó például szolgálhatott volna az európai jogalkotó számára a kereskedő minősítés standardizálásával kapcsolatban. Az INFORM fogyasztói törvény alapján az online piactereknek meg kell felelniük a törvény információgyűjtési és -ellenőrzési, adatbiztonsági és jelentéstételi követelményeinek a platformjaikon megjelenő nagy volumenű harmadik fél értékesítőkre (High-volume third party

²⁴ C-774/19. A. B. és B. B. kontra Personal Exchange International Limited, ECLI:EU:C:2020:1015

²⁵ A Tanács 44/2001/EK rendelete (2000.december 22.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról HL L 12., 2001.1.16., 1—23. o

²⁶ C 498/16. Maximilian Schrems kontra Facebook Ireland Limited, ECLI:EU:C:2018:37,

²⁷ C 105/17. Komisia za zashtita na potrebitelite kontra Evelina Kamenova, ECLI:EU:C:2018:808

sellers) vonatkozóan. A nagy volumenű harmadik fél eladók olyan harmadik fél eladók, akik az előző 24 hónap bármely egymást követő 12 hónapjában legalább 200 különálló tranzakció keretében értékesítettek új vagy nem használt fogyasztási cikket, és összesen legalább 5 000 USD bruttó bevételt értek el. A törvény közzétételi követelményei csak azokra a nagy volumenű harmadik fél eladókra vonatkoznak, akik legalább 20 000 USD éves bruttó bevétellel rendelkeznek a piacon keresztül.

2. Hatékony jogérvényesítés hiánya

Az Európai Unió a fogyasztók anyagi jogainak messzemenő biztosításán túl a fogyasztók jogainak védelmét közjogi és magánjogi igényérvényesítési rendszerek működtetésével valósítja meg, amelyek az Európai Unión belül tényleges és hatékony hozzáférést nyújtanak a fogyasztóknak az igazságszolgáltatáshoz. A digitalizációnak köszönhetően az európai fogyasztók a világ bármely vállalkozásával köthetnek jóformán szerződést, és az európai kollíziós szabályoknak köszönhetően a fogyasztók szokásos tartózkodási helye szerinti ország eltérést nem engedő fogyasztóvédelmi rendelkezései, valamint a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróság joghatósága a felek eltérő rendelkezése ellenére is alkalmazandó marad, de mindez önmagában még mindig nem elégséges egy hatékony jogvédelem biztosításához. A harmadik országok vállalkozásaival szemben a fogyasztók és nemzeti hatóságok európai kapcsolattartó pontok, a felelős, eljárás alá vonható személyek hiányában nem képesek hatékonyan fellépni. Nem beszélve arról a stratégiai szempontból nem elhanyagolandó helyzetről, hogy az Európából származó adatavagyont nem európai jogszabályok hatálya alatt tárolják, amely feletti ellenőrzést az Európai Unió minden igyekezetével szeretné visszaszerezni.²⁸

3. A közvetítő szolgáltatók felelősségének határai az Európai Bíróság és a nemzeti jogalkalmazók gyakorlatában

A fogyasztói jogok érvényesítésének gyakorlati nehézségei mellett a jogalkalmazóknak a közvetítő szolgáltatók viszonylagos felelősségmentességét rögzítő *safe harbour* elvvel is szembe kellett nézniük. Az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv 14 -15 §-i teremtik meg a közvetítő szolgáltatók felelősség alóli mentesülését, amely ugyanakkor kizárólag a passzív szerepet játszó vállalkozást illeti meg. Az elmúlt 20 évben egyre gyakrabban találkozhattunk a nemzeti jogalkalmazók azon törekvésével, hogy az online piacot megillető, felelősség alóli mentesülést eredményező „biztonságos kikötő” elvet differenciáltan alkalmazzák.

A párizsi kereskedelmi bíróság (*Commercial Court of Paris*) 2008. június 30-án együttesen kötelezte az eBay Inc amerikai vállalatot és leányvállalatát, az eBay International AG-t, hogy fizessenek közel 40 millió eurót a Moët Hennessy Louis Vuitton SA (LVMH Group) luxuscsoporthoz tartozó vállalatoknak, amiért nem akadályozták meg a hamisított áruk értékesítését, és megsértették felperesek szelektív forgalmazási rendszerét.²⁹ Bár az európai szabályokkal összhangban levő francia szabályozás is tartalmazza az internetes tárhelyszolgáltatók felelősség alóli mentességének alapelvét, a felelősség megállapítása körében a bíróság pontosította az eBay szerepét az általa közvetített jogviszonyokban és a kereskedelmi láncolatban. Az ítélet szerint az eBay nemcsak a tárhelyszolgáltatást biztosított, hanem közvetítőként is aktívan részt vett a tranzakciókban, elősegítve azokat és jutalékokat gyűjtve minden eladás után. Minderre tekintettel a Bíróság megállapította, hogy az eBay-társaságok közvetítőknek tekinthetők, és nem hivatkozhatnak különleges internettárhely szolgáltatói-minőségre. A *Louis Vuitton Malletier és a Christian Dior Couture kontra eBay* ügyekben a Bíróság ítélete szerint az eBay által működtetett oldalakon végzett tevékenységek elősegítették és felerősítették az illegális áruk forgalmazását, és ennek engedélyezésével az eBay nem teljesítette a

²⁸ TÓTH András: *Az Európai Unió (szabályozási) útja a szuverenitás felé az adatalapú gazdaságban*, Európai Tükör, 2011/2., 28.

²⁹ Commercial Court of Paris, General docket No: 200607799 (English Translation),

védjegytulajdonosokkal szembeni kötelezettségét. Az alperes védekezését, miszerint nem felelősé a mások által oldalán közzétett jogellenes tartalmakért a Bíróság azért sem fogadta el, mert az eBay nem az elvárható gondossággal és körültekintéssel járt el akkor, amikor a könnyen beazonosíthatóan, "hamis vagy hamisított" jelzőkkel hirdetett áruk értékesítését lehetővé tette. A döntések éles ellentétben állnak a New York-i szövetségi bíróság által a *Tiffany kontra eBay* ügyben hozott döntéssel.³⁰ A Bíróság elutasította az eBay elleni vádakat, mivel úgy ítélte meg, hogy megfelelő intézkedéseket tett a jogsértés megelőzése érdekében, és megállapította, hogy a jogosultak kötelesek a védjegyük ellenőrzésére. A ítélete szerint az eBay elismerte, hogy általánosságban tudta, hogy hamisított Tiffany termékeket listáznak és értékesítenek a weboldalán keresztül, de ez az általános ismeret nem volt elegendő a felelősség megállapításához.

Az online piac aktív szerepvállalásával kapcsolatban az Európai Bíróság a C-324/09. számú *L'Oréal SA kontra eBay International AG* ügyben³¹ határozta meg, hogy az a mentesülés akkor vonatkozik az online piac üzemeltetőjére, ha az utóbbi nem játszott olyan tevőleges szerepet, amelynek révén ismerte vagy kezelte a tárolt adatokat. Aktív szerepnek az tekinthető, amikor az online piac üzemeltetője olyan segítséget nyújt, amely különösen a szóban forgó eladási ajánlatok megjelenítésének optimalizálásában vagy azok elősegítésében áll.

Az online piacterek felelősségének kijelölése körében a L'Oréal ügy folytatásaként tekinthetünk az Európai Bíróság C 148/21. és C 184/21. sz. *Louboutin kontra Amazon Europe Core Sàrl és társai* egyesített ügyekben³² hozott ítéletére, amelyben hamisított termékek árusításáért való felelőssége merült föl egy online piactér üzemeltetőjének. Az EuB. ítélete szerint ebben az esetben az online piactér más európai uniós védjegyével azonos megjelölést használt az ezen védjegy árujegyzékében foglaltakkal azonos árukkal kapcsolatban, ha az adott helyzetet jellemző valamennyi körülményre tekintettel a szokásosan tájékozott és észszerűen figyelmes felhasználónak az a benyomása támadhat, hogy maga az említett üzemeltető forgalmazza saját nevében és javára az említett megjelöléssel ellátott árukat.

Bár nem kifejezetten az online piacterek felelősségével kapcsolatban született ítéletről van szó, mégis az eladó fogalmának közvetítőre történő kiterjesztésének lehetőségét láthatjuk az Európai Bíróság C-149/15. sz. *Sabrina Wathelet kontra a Garage Bietheres & Fils SPRL* ügyében³³, ahol az EuB. a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti eladó fogalmát kiterjesztette az egy magánszemély nevében és javára közvetítőként eljáró olyan eladóra vagy szolgáltatóra is, aki nem tájékoztatta megfelelően a fogyasztót-vásárlót arról a tényről, hogy az értékesített fogyasztási cikk tulajdonosa magánszemély.

IV. A közvetítő szolgáltatók felelőssége a DSA alapján

1. A felelősség általános rendszere

A DSA meghatározza a közvetítő szolgáltatások belső piacon történő nyújtására vonatkozó harmonizált szabályokat, különösen a közvetítő szolgáltatók felelősség alóli mentességének kereteit, a közvetítő szolgáltatókra vonatkozó kellő gondossági kötelezettségeket, valamint a végrehajtásra és jogérvényesítésre vonatkozó szabályokat.

A DSA II. fejezete állapítja meg a közvetítő szolgáltatók felelősségére vonatkozó szabályokat a harmadik felek által online terjesztett tartalmakért. A DSA-t megelőzően az online szolgáltatók felelősségét uniós szinten az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv 12–15. cikkei szabályozták, ágazati dogmává téve a közvetítő szolgáltatók *biztonságos kikötő* elvét.

³⁰ Tiffany v. eBay, Inc., 2010 WL 3733894

³¹ C-324/09. L'Oréal SA kontra eBay International AG, ECLI:EU:C:2011:474

³² C 148/21. és C 184/21. Louboutin kontra Amazon Europe Core Sàrl, ECLI:EU:C:2022:1016

³³ C-149/15. Sabrina Wathelet kontra a Garage Bietheres & Fils SPRL, ECLI:EU:C:2016:840

Ezt a gazdasági ágazatban elfogadott szabályozási alapelveket a DSA továbbra is fenntartja, csak kis pontosításokkal biztosítja az összes tagállamban történő egységes alkalmazást:

Az új gondossági kötelezettségeket a rendelet III. fejezetében a meghatározott közvetítő szolgáltató típusok szerint határozza meg oly módon, hogy a közvetítő szolgáltatók minimális, addig az online platformok és óriás platformok már kiterjedt kötelezettséggel tartoznak. Az 1. szakaszban a valamennyi közvetítőre vonatkozó kötelezettségek, a 2. szakaszban a tárhelyszolgáltatásokra vonatkozó kötelezettségek, a 3. szakaszban az online platformokra vonatkozó kötelezettségek, a 4. szakaszban a fogyasztók és kereskedők közt távollevők közti szerződés megkötését lehetővé tevő online platformokra vonatkozó szabályok, az 5. szakaszban az online óriásplatformokra, illetve nagyon népszerű online keresőprogramokra vonatkozó szabályok, a 6. szakaszban pedig a kellő gondossági kötelezettségekkel kapcsolatos egyéb rendelkezéseket (pl. magatartási kódex) találhatjuk.

A közvetítő szolgáltatók kötelezettségeit az alábbi szemléltető ábra³⁴ mutatja:

	Óriás platformok	Önline platformok	Tárhelyszolgáltatások	Közvetítő szolgáltatások
Átláthatósági jelentéstétel (15. cikk)				
Az alapvető jogok figyelembevételén alapuló szolgáltatási feltételek (14. cikk)				
Együttműködés tagállami hatóságokkal végzések/határozatok alapján (9. és 10. cikk)				
Kapcsolattartási pontok és szükség esetén jogi képviselő (11., 12. és 13. cikk)				
Bejelentési és cselekvési mechanizmusok, a felhasználók tájékoztatására irányuló kötelezettség (16. és 17. cikk)				
Bűncselekmények bejelentése (18. cikk)				
Panaszkezelési és jogorvoslati mechanizmus, alternatív vitarendezés (20. és 21. cikk)				
Megbízható bejelentők (22. cikk)				
Visszaélésekkel szembeni intézkedések és védelem (23. cikk)				
Online interfész DSA-nak megfelelést biztosító kialakítása (25. cikk)				
Speciális kötelezettségek a piacterek számára: - kereskedők átvilágítása, - interfészre szabott többletkövetelmények - fogyasztók tájékoztatása jogellenes terméket kínáló kereskedőkről (30., 31. 32. cikk)				
Kiskorúak online védelme (28. cikk)				
Az ajánlórendszerek átláthatósága (27. cikk)				
Az online hirdetések átláthatóságának biztosítása a felhasználók számára (26. cikk)				
Kockázatértékelés, Kockázatcsökkentés és válságreagálási mechanizmus (34., 35. és 36. cikk)				
Külső és független ellenőrzés, megfelelést támogató belső szervezeti egység; bővített átláthatósági jelentés (37., 41. és 42. cikk)				

³⁴ Az ábra elkészítéséhez támpontul szolgál az Európai Bizottság honlapja, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act-ensuring-safe-and-accountable-online-environment_hu

Lehetőség a felhasználók számára, hogy elutasítsák a profilalkotással személyre szabott tartalomajánlást (38. cikk)	
Adatok megosztása a hatóságokkal és a kutatókkal (40. cikk)	
Magatartási kódexek kidolgozása (45. és 46. cikk)	
Együtműködés hatóságokkal válságkezelés terén (48. cikk)	

2. Felelőség alóli mentesülés, a biztonságos kikötő elv

A DSA a korábbiakhoz hasonlóan nem határozza meg taxatíván és pozitív módon, hogy a szolgáltatók mikor felelősek a harmadik fél által közzétett online tartalomért, hanem a felelőség alóli mentesülés feltételeit határozza meg a közvetítő szolgáltatók különböző kategóriáihoz igazodva. Bár a közvetítő szolgáltatóknak általános monitorozási kötelezettsége nem áll fenn, Ezenkívül a DSA részletes szabályokat ír elő a tárhelyszolgáltatók által létrehozandó bejelentési-cselekvési mechanizmusokra, amelyeket a felelőség alóli mentességekkel együtt kell értelmezni („irgalmas szamaritánus elv”).

Az elektronikus kereskedelemről szóló irányelvhez hasonlóan a DSA is mentesíti a közvetítő szolgáltatókat az online terjesztett jogellenes tartalmakkal kapcsolatos felelőség alól.

A DSA szerinti új felelőségi rendszer fenntartja a megkülönböztetést az egyszerű továbbítási, gyorsítótárazási és tárhelyszolgáltatást nyújtó szolgáltatók között, amelyekre különböző felelőség alóli mentességek vonatkoznak:

- Az egyszerű továbbítást végző szolgáltatók a DSA 4. cikke szerint akkor nem felelős a továbbított vagy megtekintett információért, ha nem a szolgáltató kezdeményezi az adatátvitelt, választja ki az adatátvitel címzettjét; és választja meg vagy módosítja a továbbított információt.³⁵
- A gyorsítótárazást végző szolgáltató a DSA 5. cikke szerint nem felel az információ automatikus, közbenső és átmeneti tárolásáért, amennyiben ez azzal a kizárólagos céllal történik, hogy az információ későbbi továbbítását a szolgáltatás más igénybe vevői számára azok kérésére hatékonyabbá vagy biztonságosabbá tegye, azzal a feltétellel, hogy a szolgáltató, hogy nem módosítja az információt, megfelel az információhoz való hozzáféréssel kapcsolatos feltételeknek, betartja az információk frissítése tekintetében az ágazatban széles körben elismert és alkalmazott szabályokat, nem akadályozza az információ használatára vonatkozó adatok megszerzése céljából az olyan technológia jogszerű használatát, amely az ágazatban széles körben elfogadott és alkalmazott; és haladéktalanul intézkedik a tárolt információ törléséről vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről, amint ténylegesen tudomást szerez arról, hogy az információt az adatátvitel forrásánál törölték a hálózatról vagy megszüntették az ahhoz való hozzáférést, vagy igazságügyi, illetve közigazgatási hatóság rendelte el a törlést vagy a hozzáférés megszüntetését.³⁶
- A DSA 6. cikkében foglalt, a tárhelyszolgáltatók felelőségére vonatkozó szabályok szerint a szolgáltatók csak akkor felelősek a szervereiken tárolt illegális tartalomért, ha *tényleges tudomásuk* van jogellenes tevékenységről vagy jogellenes tartalomról, vagy olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy jogellenes tartalomra utalnak; vagy nem intézkednek haladéktalanul a jogellenes tartalom eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről, miután ilyen tudomást szereztek. Nem tekinthető ugyanakkor a tárhelyszolgáltató jogellenes tartalmakról való tényleges tudomásának az a tény, hogy egy szolgáltatást

³⁵ DSA 21. preambulumbekzdés

³⁶ DSA 21. preambulumbekzdés

általánosságban jogellenes tartalom tárolására is felhasználhatnak. Ezenkívül az információk pusztán indexálása, a keresőfunkció biztosítása vagy az információk ajánlása nem elegendő annak feltételezéséhez, hogy a szolgáltatóknak "konkrét" tudomásuk van a platformjukon folytatott jogellenes tevékenységekről vagy az azon tárolt jogellenes tartalmakról.³⁷

Összhangban az Európai Bíróság korábban idézett joggyakorlatával³⁸ a DSA felelősség alóli mentesség alól kivételként szabályozza az az esetet, amikor egy közvetítőként eljáró online platform megtévesztő módon úgy kínál eladásra terméket vagy szolgáltatást, hogy az átlagfogyasztó azt hiheti, hogy az ügylet tárgyát maga az online platform, vagy olyan harmadik személy biztosítja, aki a szolgáltató irányítása alatt vagy ellenőrzése mellett jár el.³⁹

3 Jogellenes tartalom

A jogellenes tartalom meghatározását generális, keretjelleggel a DSA 2. cikkének h) pontja és a (12) preambulumbekzdés tartalmazza, ugyanakkor más uniós vagy tagállami jogban foglalt, jogellenesnek tekintett tartalmakra utal vissza. Mindezek alapján a jogellenesség tág fogalmába bele tartozik az uniós és nemzeti fogyasztóvédelmi jogból eredő számos tájékoztatási kötelezettség megszegése,⁴⁰ a termékekre vagy szolgáltatásokra vonatkozó megtévesztő információk közzéte⁴¹, a kereskedők fogyasztóként való csalárd besorolása (annak elkerülése érdekében, hogy a fogyasztók éljenek fogyasztói jogaikkal)⁴², valamint a nem biztonságos termékek értékesítése. Ugyanezen jogellenesnek tekintett tartalom megítélése alá esik például a gyűlöletbeszéd vagy terrorista tartalom, vagy a tartalom kapcsolódhat illegális tevékenységekhez, például gyermekpornográfiát ábrázoló képek megosztásához vagy védett szellemi tulajdonjogok megsértéséhez.

4. Bejelentési és cselekvési mechanizmusok

A DSA egy többszintű gondossági kötelezettségekkel teletűzdelt rendszert alakított ki annak érdekében, hogy a jogellenes tartalmakkal szembeni fellépés ne ragadjon meg a felelősség alóli mentesülés szintjén. A rendszer működésének egyik sarkalatos pontja az, hogyan szerez tudomást a jogellenes tartalmakról a tárhelyszolgáltató? Ennek lehetséges módjai az alábbiak:

- az önkéntes monitoringtevékenység végzése;
- a bejelentéstételi mechanizmusok kialakítása;
- a megbízható bejelentő különleges státuszának megteremtése.

A DSA kifejezetten rögzíti, hogy a közvetítő szolgáltatóknak nincs kötelezettsége a továbbított vagy tárolt információk nyomon követésére, és a szolgáltatók nem kötelesek aktívan keresni a jogellenes tevékenységre utaló jeleket, vagy proaktív intézkedéseket hozni a jogellenes tartalommal kapcsolatban. A DSA az *irgalmas szamaritánus elv* szabályozásával azt a dilemmát orvosolja, amely abból fakad, hogy azon tárhelyszolgáltatók, akik önkéntes monitorozási tevékenységüknek köszönhetően jogellenes tartalmakat fedeznek fel oldalaikon, elveszítik a felelősség alóli mentességüket. A DSA 7. cikkében foglalt rendelkezés alapján tehát a közvetítő szolgáltatók nem veszítik el felelősségi kiváltságukat, ha saját kezdeményezésükre önkéntes vizsgálatot folytatnak, vagy más intézkedéseket hoznak a jogellenes tartalom felderítésére, azonosítására és eltávolítására vagy hozzáférhetetlenné tételére.

³⁷ DSA 22. preambulumbekzdés

³⁸ C-149/15. Sabrina Wathelet kontra a Garage Bietheres & Fils SPRL, ECLI:EU:C:2016:840

³⁹ DSA 6. cikk (3) bekezdés

⁴⁰ Például az Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve (a fogyasztói jogokról szóló irányelv) szerinti tájékoztatási kötelezettségek

⁴¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelv (a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatról szóló irányelv) szerinti megtévesztő kereskedelmi gyakorlat

⁴² A fogyasztói jogokról szóló irányelv 6a cikk b) pontja értelmében egy online piacon kötött szerződésnél a piac szolgáltatója köteles tájékoztatni a fogyasztót arról, hogy szerződő partnere kereskedőnek minősül-e.

A DSA 16. cikkének (1) bekezdése megteremti a bejelentési lehetőség biztosításának kötelezettségét a tárhelyszolgáltatók (köztük az online platformok és így az online piacok) számára. Mindez alatt olyan mechanizmusokat kell érteni, amely lehetővé teszik magánszemélyek és szervezetek számára a jogellenesnek vélt tartalom bejelentését. A bejelentések feldolgozásával, a bejelentő tájékoztatásával, valamint a bejelentéssel érintett tartalom jogellenesnek minősítésével kapcsolatos kötelezettségeket részletesen meghatározza a DSA.

A DSA létrehozta a megbízható bejelentők különleges státuszát, amely leginkább abban áll, hogy az ő bejelentéseiket a tárhelyszolgáltatóknak kiemelten kell kezelniük és indokolatlan késedelem nélkül fel kell dolgozniuk.

A DSA szerint a korábbiakban ismertetettek szerint ugyan nincs automatikus tartalom-monitorozási kötelezettsége az online platformnak, előfordulhatnak mégis olyan esetek, amikor a kellő gondossági kötelezettség magába foglalja, hogy észleljék a jogellenes tartalmakat a platformon. Az új általános termékbiztonságról szóló rendelet külön szabályozza az online piacterekhez üzemeltető vállalkozások felelősségét. A termékbiztonsági rendelet 22 § 6) bekezdésben foglaltak szerint az online piactereket működtető szolgáltatóknak figyelembe kell venni a piacfelügyeleti hatósági Safety Gate portálon keresztül közölt veszélyes termékekre vonatkozó információit, annak érdekében, hogy önkéntesen intézkedéseket hajtsanak végre. Ez a kötelezettség nem pusztán a jogellenes tartalmak észlelésére, azonosítására, eltávolítására vonatkozik, hanem a rendszeren keresztül a piacfelügyeleti hatóságokkal folytatott együttműködésre is.

5. Fogyasztók tájékoztatása a jogellenes tartalomról

Önmagában a cselekvési és bejelentési mechanizmusok nem érnék el a kellő hatást anélkül, hogy a jogellenes tartalomról haladéktalanul ne tájékoztatná a terméket megvásároló fogyasztókat. A DSA 32. cikke szerint az online platform szolgáltatója, amennyiben tudomást szerez arról, hogy egy kereskedő által az ő szolgáltatásain keresztül az Unióban tartózkodó fogyasztóknak jogellenes terméket vagy szolgáltatást kínált, köteles tájékoztatni azon fogyasztókat, akik a terméket az utóbbi hat hónapban vásárolták meg/ vették igénybe a szolgáltatást, arról, hogy

- a termék vagy szolgáltatás jogellenes,
- a kereskedő személyazonosságáról, valamint
- bármely releváns jogorvoslati eszközről.

Ezen kötelezettség elmulasztása megakadályozhatja a fogyasztót abban, hogy jogait érvényesítse a kereskedővel szemben, továbbá, ezáltal érdeksérelmet és kárt is okozhat a fogyasztóknak, amely szintén a platformszolgáltató kártérítési felelősségét vonhatja maga után. Rott⁴³ szerint a fogyasztónak itt sem csak a kötelességszegést kellene bizonyítania, hanem azt is, hogy jogorvoslatban részesülhetett volna, amennyiben a 32. cikkel összhangban tájékoztatták volna, és hogy ez a lehetőség a tájékoztatás elmaradása vagy annak késedelmes volta miatt veszett el, például azért, mert a kereskedő időközben fizetéképtelenné vagy elérhetetlenné vált.

6. Kapcsolat az Európai Bizottsággal és tagállami hatóságokkal

Valamennyi közvetítő szolgáltató köteles lesz egy egyedüli kapcsolattartó pontot kijelölni annak érdekében, hogy a szolgáltatók, az Európai Bizottság és a tagállami hatóságok között hatékony, gyors és közvetlen kommunikáció alakulhasson ki. Ehhez hasonlóan egy olyan kapcsolattartó pontot is ki kell jelölniük, amely lehetővé teszi, hogy a szolgáltatás igénybe

⁴³ ROTT, Peter: *New Liability of Online Marketplaces Under the Digital Services Act?* in: European Review of Private Law 6-2022 [1039-1058] C 2022 Kluwer Law International, 45-46 bek.

vevőivel (így az eladó kereskedővel, valamint a fogyasztó vásárlóval is) hatékonyan gyorsan és közvetlenül kommunikálhassanak. Fontos, hogy a szolgáltatás igénybe vevői számára biztosítani kell olyan kommunikációs eszköz választásának lehetőségét, amely nem kizárólag automatizált eszközökön alapszik.

V. Összegzés

A jogalkotó nem kisebb célt tűzött ki a digitális piacokról szóló rendeletcsomag megalkotásával, minthogy mindaz, ami offline környezetben tilos, legyen online környezetben is az. A szabályozás vitán felüli érdeme az, hogy egyidejűleg hagyja érintetlenül a digitális piacokat meghatározó felelősségi alapelveket, és inkorporálja az Európai Bíróság digitális piacokra vonatkozó jogértelmezését, ugyanakkor számtalan gondossági kötelezettséget telepít a különböző volumenű közvetítő szolgáltatókra. Bár a felelőség telepítésével kapcsolatban progresszív irányváltásról nem beszélhetünk, a gondossági kötelezettségek egymásra épülő rendszerével az európai jogalkotó olyan szabályozási ökoszisztémát alakított ki, melyben a hatóságok és a piaci szereplők is hatékonyan léphetnek fel a digitális piacon elhelyezett és továbbított jogellenes tartalmakkal szemben.